

Väljaandja:	Vabariigi Valitsus
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	15.08.2010
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	07.07.2023
Avaldamismärge:	RT I 2010, 55, 354

Osmussaare maastikukaitseala kaitse-eeskiri

Vastu võetud 05.08.2010 nr 107

Määrus kehtestatakse «Looduskaitseaduse» § 10 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Osmussaare maastikukaitseala kaitse-eesmärk

(1) Osmussaare maastikukaitseala² (edaspidi *kaitseala*) kaitse-eesmärk on kaitsta:

1) geoloogilisi objekte (aluspõhjaktivimite paljandeid, rannavalle, rändrahne), Lääne-Eesti saartele omast loodus- ja pärandmaastikku;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) I lisas nimetatud liike. Need on tutkas (*Philomachus pugnax*), mis on ühtlasi I kategooria kaitsealune liik; niidurüdi (*Calidris alpina*), hüüp (*Botaurus stellaris*) ja sooräts (*Asio flammeus*), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid; roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), teder (*Tetrao tetrix*), sookurg (*Grus grus*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), rukkirääk (*Crex crex*), vööt-põdsalind (*Sylvia nisoria*) ja punaselg-õgija (*Lanius collurio*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid;

3) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimeistiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud elupaigatüüpe: rannikulõukad (1150*)³, esmased rannavallid (1210), püsitaimeistuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), rannaniidud (1630*), vähe- kuni kesktoitelised kalgiveelised järved (3140), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (6270*), lood (alvarid) (6280*), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), liigirikkad madalsood (7230*), lubjakivipaljandid (8210), vanad laialehised metsad (9020*) ja puiskarjamaad (9070);

4) nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisas nimetatud järgmiste liikide elupaiku: soohiilakas (*Liparis loeselii*), mis on ühtlasi II kategooria kaitsealune liik, ning madal unilook (*Sisymbrium supinum*) ja emaputk (*Angelica palustris*), mis on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid;

5) II kategooria kaitsealuseid liike taani merisalatit (*Cochlearia danica*), kaljukressi (*Hornungia petraea*), veripunast koldrohtu (*Anthyllis coccinea*), karvast lipphernest (*Oxytropis pilosa*), harilikku muguljuurt (*Herminium monorchis*) ja kärbesõit (*Ophrys insectifera*) ning III kategooria kaitsealuseid liike soo-neiuvaipa (*Epipactis palustris*) ja tõmmuvaerast (*Melanitta fusca*).

(2) «Rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsiooni» artikli 2 lõike 1 kohaselt on kaitseala rahvusvahelise tähtsusega märgala (Ramsari ala).

(3) Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele kaheks sihtkaitsevööndiks ja kolmeks piiranguvööndiks.

(4) Kaitsealal tuleb arvestada «Looduskaitseaduses» sätestatud piiranguid selles määruses ettenähtud erisustega.

§ 2. Kaitseala asukoht

(1) Kaitseala asub Lääne maakonnas Noarootsi vallas Osmussaare saarel.

(2) Kaitseala välispiir ja vööndite piirid on esitatud kaardil määruse lisas⁴.

§ 3. Kaitseala valitseja

Kaitseala valitseja on Keskkonnaamet.

2. peatükk KAITSEKORRA ÜLDPÕHIMÕTTED

§ 4. Lubatud tegevus

(1) Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, püüda kala ja pidada jahti kogu kaitsealal, välja arvatud käesoleva määruse § 10 punktis 3 sätestatud ajal Tiiru sihtkaitsevööndis.

(2) Füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku omandis oleval kinnisasjal viibimine on lubatud, arvestades «Asjaõigusseaduses» ja «Looduskaitseaduses» sätestatud.

(3) Kaitseala teedel on lubatud sõidukiga sõitmine ja kaitseala veealal on lubatud mootoriga ujuvvahendiga sõitmine. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid, maastikusõidukiga sõitmine ning mootoriga ujuvvahendiga sõitmine on lubatud järelevalve- ja päästetöödel, kaitse-eeskirjaga lubatud töödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud töödel, kaitseala valitseja nõusolekul teostatavas teadustegevuses ja õuemaal, liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsamajandustöödel või põllumajandustöödel.

(4) Telkimine ja lõkke tegemine on kaitsealal lubatud ainult kohtades, mille kaitseala valitseja on selleks ette valmistanud ja tähistanud. Telkimine ja lõkke tegemine õuemaal on lubatud omaniku loal.

§ 5. Keelatud tegevus

Kaitseala valitseja nõusolekuta on kaitsealal keelatud:

- 1) muuta katastriüksuse kõlvikute piire ja sihtotstarvet;
- 2) koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid;
- 3) kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut;
- 4) anda nõusolekut väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks;
- 5) anda projekteerimistingimusi;
- 6) anda ehitusluba;
- 7) rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, või muuta olemasolevat, kui selleks ei ole vaja anda vee-erikasutusluba, ehitusluba või nõusolekut väikeehitise ehitamiseks.

§ 6. Tegevuse kooskõlastamine

(1) Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

(2) Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt «Haldusmenetluse seadusele» õiguspärast ootust sellise tegevuse õiguspärasuse suhtes.

(3) Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse-eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

3. peatükk SIHTKAITSEVÖÖND

§ 7. Sihtkaitsevööndi määratlus

(1) Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste ja eluta looduse komplekside säilitamiseks.

(2) Kaitsealal on kaks sihtkaitsevööndit:

- 1) Osmussaare sihtkaitsevöönd;
- 2) Tiiru sihtkaitsevöönd.

§ 8. Sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk

(1) Osmussaare sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on geoloogiliste objektide, kaitsealuste liikide elupaikade, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine ning poollooduslike koosluste taastamine ja kaitse.

(2) Tiiru sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on maastikuilme, elustiku mitmekesisuse ja kaitsealuste liikide elupaikade säilitamine.

§ 9. Lubatud tegevus

(1) Sihtkaitsevööndis on lubatud:

1) adru varumine ning pilliroo varumine jäält ja külmunud pinnaselt;
2) rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistatud ja kaitseala valitseja poolt tähistatud kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine on lubatud üksnes kaitseala valitseja nõusolekul.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on sihtkaitsevööndis lubatud:

- 1) poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks ning kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus;
- 2) metsakoosluste kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse suhtes;
- 3) olemasolevate teede ja ehitiste hooldustööd.

§ 10. Keelatud tegevus

Sihtkaitsevööndis on keelatud:

- 1) majandustegevus ja loodusvarade kasutamine;
- 2) uute ehitiste püstitamine, välja arvatud rajatiste rajamine kaitseala ja kinnistu tarbeks;
- 3) inimeste viibimine Tiiru sihtkaitsevööndis 1. aprillist 30. juunini.

§ 11. Vajalik tegevus

Sihtkaitsevööndis on poollooduslike koosluste esinemisaladel vajalik nende ilme ja liigikoosseisu taastamiseks ja säilitamiseks heina ja roo niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine ja kujundamine.

4. peatükk PIIRANGUVÖÖND

§ 12. Piiranguvööndi määratlus

(1) Piiranguvöönd on kaitseala majandatav osa, mis ei kuulu sihtkaitsevööndisse.

(2) Kaitsealal on kolm piiranguvööndit:

- 1) Tuletorni piiranguvöönd;
- 2) Bieni piiranguvöönd;
- 3) Lõunasadama piiranguvöönd.

§ 13. Piiranguvööndi kaitse-eesmärk

Piiranguvööndi kaitse-eesmärk on poollooduslike koosluste, elustiku mitmekesisuse ja maastikuilme säilitamine.

§ 14. Lubatud tegevus

(1) Piiranguvööndis on lubatud majandustegevus.

(2) Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud:

- 1) uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine;
- 2) õhuliinide ja muude kommunikatsioonide rajamine;
- 3) rahvaürituste korraldamine selleks ettevalmistamata ja kaitseala valitseja poolt tähistamata kohtades.

§ 15. Keelatud tegevus

Piiranguvööndis on keelatud:

- 1) uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus;
- 2) puhtpuistute kujundamine ja energiapuistute rajamine;
- 3) maavara kaevandamine;
- 4) maaparandussüsteemi rajamine;
- 5) biotsiidi, taimekaitsevahendi ja väetiste kasutamine, välja arvatud põllu- ja õuemaal;
- 6) roo varumine ning puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt;
- 7) veekogude veetaseme ning kalda- ja rannajoone muutmine.

§ 16. Vajalik tegevus

Piiranguvööndis on poollooduslike koosluste esinemisalal vajalik nende ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks heina niitmine, loomade karjatamine ning puu- ja põõsarinde harvendamine ja kujundamine.

5. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 17. Määruse muutmine

Vabariigi Valitsuse 14. märtsi 1996. a määruses nr 78 «Osmussaare maastikukaitseala moodustamine, Osmussaare, Üügu ja Ohessaare maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine» (RT I 1996, 21, 421; 2010, 48, 294) tehakse järgmised muudatused:

- 1) määruse pealkiri sõnastatakse järgmiselt: «Osmussaare maastikukaitseala moodustamine, Üügu ja Ohessaare maastikukaitsealade kaitse-eeskirjade ning välispiiri kirjelduste kinnitamine»;
- 2) määruse punktist 1 jäetakse välja sõnad «ning kinnitada selle välispiiriks Osmussaare rannajoon»;
- 3) määruse punkti 2 alapunkt 1 tunnistatakse kehtetuks.

Peaminister Andrus ANSIP

Keskkonnaminister Jaanus TAMKIVI

**Riigikantslei õigusloomeosakonna juhataja
riigisekretäri ülesannetes Margus MATT**

¹Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50; C 241, 29.08.1994, lk 175; L 305, 8.11.1997, lk 42–65; L 236, 23.09.2003, lk 667–702; L 284, 31.10.2003, lk 1–53) ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25).

²Kaitseala on moodustatud Vabariigi Valitsuse 14. märtsi 1996. a määrusega nr 78. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri» lisa 1 punkti 1 alapunktist 35 hõlmab kaitseala Nõva-Osmussaare linnuala ja lisa 1 punkti 2 alapunktist 260 Nõva-Osmussaare loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi. Käesoleva määruse seletuskirjaga saab tutvuda Keskkonnaministeeriumi veebilehel www.envir.ee.

³Sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisale. Tärniga (*) on tähistatud esmatahtsad elupaigatüübid.

⁴Kaitseala välispiir ja võõndite piirid on märgitud määruse lisas esitatud kaardil Eesti põhikaardi (mõõtkava 1:10 000) alusel, kasutades LEST 97 1 mm täpsusega (EUREF89) projektsiooni ja maakatastri andmeid seisuga aprill 2010. Kaardiga saab tutvuda Keskkonnaametis, Keskkonnaministeeriumis, keskkonnaregistris ning maainfosüsteemis (www.maaamet.ee).

[Lisa](#)